Zbornik sudske prakse

RJEŠENJE PREDSJEDNIKA SUDA

12. veljače 2025.*

„Ubrzani postupak”

U predmetu C-829/24,

povodom tužbe zbog povrede obveze na temelju članka 258. UFEU-a, podnesene 4. prosinca 2024.,

Europska komisija, koju zastupaju L. Armati, A. Bouchagiar, M. Mataija, Zs. Teleki i J. Tomkin, u svojstvu agenata,

tužitelj,

protiv

Mađarske, koju zastupaju M. Z. Fehér i K. Szíjjártó, u svojstvu agenata,

tuženika,

PREDSJEDNIK SUDA,

nakon saslušanja suca izvjestitelja, J. Passera, i nezavisne odvjetnice, J. Kokott,

donosi sljedeće

Rješenje

1 Svojom tužbom Europska komisija zahtijeva od Suda da utvrdi da je Mađarska, time što je donijela a nemzeti szuverenitás védelméről szóló 2023. évi LXXXVIII. törvény (Zakon br. LXXXVIII iz 2023. o zaštiti nacionalnog suvereniteta, u daljnjem tekstu: sporni zakon), povrijedila obveze koje ima na temelju članaka 49., 56. i 63. UFEU-a, članka 3. Direktive 2000/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2000. o određenim pravnim aspektima usluga informacijskog društva na unutarnjem tržištu, posebno elektroničke trgovine (Direktiva o elektroničkoj trgovini) (SL 2000., L 178, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13. svezak 39., str. 58,), članaka 14., 16. i 19. Direktive 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL 2006., L 376, str. 36.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 47., str. 160.), članaka 7., 8., 11., 12., 47. i 48. Povelje Europske unije o temeljnim pravima kao i članaka 5., 6., 9. i 10. Uredbe (EU) 2016/679

* Jezik postupka: mađarski

Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL 2016., L 119, str. 1. i ispravci SL 2018., L 127, str. 2. i SL 2021., L 74, str. 35.).

2 Zasebnim aktom, podnesenim tajništvu Suda 4. prosinca 2024., Komisija je od Suda zatražila da o ovom predmetu odluči u ubrzanom postupku predviđenom u članku 23.a Statuta Suda Europske unije i članku 133. Poslovnika Suda.

3 U prilog svojem zahtjevu Komisija navodi, kao prvo, da je cilj spornog zakona zaštititi nacionalni suverenitet Mađarske i u tu se svrhu njime osniva „Ured za zaštitu nacionalnog suvereniteta” (u daljnjem tekstu: Ured). Komisija pojašnjava da je on zadužen za prepoznavanje aktivnosti koje mogu podrivati ili ugroziti taj suverenitet kao i organizacija koje traže potporu iz inozemstva i upravljaju aktivnostima koje mogu utjecati na volju birača ili ishod izbora ili podupiru takve aktivnosti. Komisija navodi također da se u pogledu određenih aspekata na Ured primjenjuje derogatorni pravni režim u odnosu na opće propise, osobito glede njegovih istražnih ovlasti koje su istodobno posebno široke i izuzete iz nadzora upravnih sudova.

4 Kao drugo, Komisija ističe, u biti, da u ovom predmetu, uzimajući u obzir njegovu narav, treba postupati u kratkim rokovima.

5 U tom pogledu tvrdi, prvo, da je sporni zakon strukturiran prema binarnom razlikovanju između nacionalnih i inozemnih interesa u kojemu se ne uzima u obzir pripadnost Mađarske Uniji. Zbog tog razlikovanja primjena tog zakona može biti prepreka temeljnim slobodama kretanja na temelju kojih građani Unije kao i subjekti poput organizacija civilnog društva ili pružatelja medijskih usluga nastavljaju u Mađarskoj obavljati svoje aktivnosti, uključujući i gospodarske, osobito tako da u njoj uspostave poslovni nastan, pružaju usluge ili prenose kapital u nju. Usto, primjenom navedenog zakona mogu se povrijediti različita temeljna prava zajamčena dotičnim fizičkim ili pravnim osobama, poput prava na poštovanje privatnog života, prava na zaštitu osobnih podataka, prava na djelotvornu sudsku zaštitu ili pak slobodâ udruživanja, izražavanja i informiranja koje su bitne za neometano funkcioniranje pluralističkog i demokratskog društva.

6 Kao drugo, Komisija ističe, u biti, da sporni zakon može imati praktične i gospodarske posljedice kao i posljedice na ugled fizičkih ili pravnih osoba na koje se primjenjuje, osobito na organizacije civilnog društva i pružatelje medijskih usluga te, prema tome, na pluralizam i slobodu medija, a koje su ozbiljne te se ovisno o slučaju teško mogu otkloniti. Naime, Ured ima ovlast provoditi istrage o tim osobama i po okončanju svojih istraga objaviti izvješća kojima se njihove aktivnosti kvalificiraju kao „prijetnje” nacionalnom suverenitetu ili kao njegove „povrede”. Usto, na temelju spornog zakona može se onemogućiti ili barem znatno otežati financiranje tih aktivnosti.

7 Kao treće i posljednje, Komisija primjećuje da situacija koja je proizišla iz donošenja spornog zakona dovodi do vrlo teških i opsežnih povreda širokog skupa odredbi primarnog i sekundarnog prava Unije, među kojima se nalazi veći broj odredaba kojima su utvrđene temeljne slobode ili prava koje su temelj demokratskog i pluralističkog društva.

8 Mađarska osporava osnovanost Komisijina zahtjeva za odlučivanje u ubrzanom postupku i iznosi, u biti, sljedeće argumente.

9 Prije svega Komisija samo općenito i apstraktno tvrdi da primjena spornog zakona može imati praktične i gospodarske posljedice kao i posljedice na ugled fizičkih ili pravnih osoba na koje se primjenjuje, a koje su posljedice znatne i u nekim se slučajevima teško mogu otkloniti, ali ne podnosi nikakav dokaz kojim bi se takve posljedice dokazale ili barem učinile vjerojatnim.

10 Zatim, isticanje navodnih prepreka temeljnim slobodama kretanja koje su zajamčene pravom Unije ili utjecaja na gospodarsku aktivnost fizičkih ili pravnih osoba na koje se sporni zakon primjenjuje nije iznimno u okviru tužbe zbog povrede obveze kojom Komisija nastoji dokazati povredu odredaba prava Unije u kojima su utvrđene te temeljne slobode te stoga samo po sebi nije izvanredna hitna situacija koja opravdava mogućnost da se u određenom predmetu provede ubrzani postupak.

11 Osim toga, u okviru svoje argumentacije o postojanju povreda temeljnih prava Komisija zanemaruje jamstva utvrđena spornim zakonom. Konkretno, svaka osoba obuhvaćena istragom koju Ured provodi te izvješćem objavljenim po okončanju te istrage ima mogućnost obratiti se sudu kako bi, među ostalim, ishodila da se utvrdi postojanje povrede koju je Ured počinio, da ta povreda prestane ili da joj se dodijeli naknada štete koja joj je uzrokovana navedenom povredom. Usto, zaključci izneseni u izvješćima koje Ured objavi nisu sami po sebi sankcija i nisu izravno pravno obvezujući kao što to proizlazi iz odluke Alkotmánybírósága (Ustavni sud, Mađarska) od 15. studenoga 2024. u predmetu IV/02551/2024.

12 Što se tiče navodnog postojanja stjecaja povreda širokog skupa odredbi primarnog i sekundarnog prava Unije, ono ne opravdava primjenu ubrzanog postupka, nego, naprotiv, temeljito i cjelovito ispitivanje brojnih prigovora koje je Komisija istaknula i koji su, osim toga, složeni, i to u skladu s postupcima koji se redovito primjenjuju na temelju Statuta Suda Europske unije i njegova Poslovnika.

13 Naposljetku, Mađarska primjećuje da iako je Sudu podnijela zahtjev za odlučivanje o ovom predmetu u ubrzanom postupku, Komisija se u okviru predsudskog postupka suzdržala od primjene rokova kraćih od uobičajenih, što potvrđuje da ovaj predmet nije hitan. Usto, postupanje te institucije u okviru predsudskog postupka razlikuje se od onog usvojenog u drugim predmetima u kojima je ona primijenila rokove kraće od uobičajenih, a da u konačnici ipak nije zahtijevala od Suda da se o tim predmetima odluči u ubrzanom postupku.

14 U tom pogledu valja podsjetiti na to da u skladu s člankom 133. stavkom 1. Poslovnika, na zahtjev tužitelja ili tuženika predsjednik Suda može, kad priroda predmeta zahtijeva postupanje u kratkim rokovima, nakon što sasluša drugu stranku, odlučiti da se o tom predmetu odlučuje u ubrzanom postupku.

15 U ovom slučaju Mađarska osporava osnovanost zahtjeva Komisije da se o ovom predmetu odluči u takvom ubrzanom postupku tako što dovodi u pitanje osobito prikaz koji je ta institucija dala u pogledu štetnih posljedica koje proizlaze iz spornog zakona. Međutim, ta država članica ne osporava činjenicu da je cilj navedenog zakona zaštita njezina nacionalnog suvereniteta ni činjenicu da se u tu svrhu njime osniva Ured koji je zadužen, u biti, za istraživanje aktivnosti koje mogu podrivati ili ugrožavati taj suverenitet kao i organizacija koje traže potporu iz inozemstva i upravljaju aktivnostima koje mogu utjecati na volju birača ili ishod izbora ili podupiru takve aktivnosti. Osim toga, taj cilj izrijekom proizlazi iz uvodnog dijela tog istog zakona koji upućuje, među ostalim i kao što to proizlazi iz Komisijine tužbe, a da Mađarska tomu ne proturječi, na nužnost da se „zajamči demokratska rasprava i transparentnost javnih i društvenih procesa odlučivanja [kao i] učini javnim inozemne pokušaje miješanja te spriječe svi slični pokušaji”. Osim

toga, u Komisijinoj tužbi ta institucija još ističe da prema članku 11. spornog zakona „[a]ko Ured utvrdi činjenice ili otkrije okolnosti koje mogu dovesti do pokretanja ili vođenja prekršajnog, kaznenog, upravnog ili drugog postupka, on u tu svrhu priopćava tijelu ovlaštenom za vođenje postupka podatke i činjenice o kojima je dobio saznanja”. Usto, na temelju izmjene mađarskog Kaznenog zakonika predviđene u članku 32. navedenog zakona, određenim osobama povezanima s tim organizacijama mogu se izreći kazne zbog korištenja zabranjenim inozemnim potporama u okviru njihovih aktivnosti. No, Mađarska ne osporava taj prikaz spornog zakona.

16 Slijedom navedenog, valja zaključiti da ta država članica ne osporava kao takav sadržaj odredaba iz prethodne točke, nego umjesto toga, u biti, dokazanost i štetnost posljedica koje iz toga proizlaze. Takvo osporavanje nije dostatno da se odbije Komisijina argumentacija o nužnosti da se u kratkim rokovima utvrdi jesu li te odredbe suprotne pravu Unije kako bi se, po potrebi, spriječio nastanak navedenih posljedica.

17 S obzirom na prethodno navedene elemente, valja zaključiti da opći interes zahtijeva da se o pitanju spojivosti spornog zakona s pravom Unije odluči u najkraćem mogućem roku tako da se otkloni svaka štetna neizvjesnost u tom pogledu i, shodno tome, omogući Mađarskoj da u potpunosti i neometano primjenjuje navedeni zakon u okviru izvršavanja svojih nacionalnih nadležnosti i svojeg suvereniteta, u slučaju da se dokaže da poštuje navedeno pravo, ili u suprotnom donesu nužne mjere.

18 Naime, već je presuđeno u drugim kontekstima da, kada se u prethodnom postupku pojavljuju ozbiljne nesigurnosti koje se odnose na temeljna pitanja nacionalnog ustavnog prava i prava Unije, s obzirom na posebne okolnosti takvog predmeta može biti potrebno o njemu odlučiti u kratkom roku, u skladu s člankom 105. stavkom 1. Poslovnika (rješenja predsjednika Suda od 19. listopada 2018., Wightman i dr., C-621/18, EU:C:2018:851, t. 10., i od 29. studenoga 2024., LC i CP, C-758/24 i C-759/24, EU:C:2024:1012, t. 8.). U ovom je slučaju na isti način, s obzirom na to da se radi o izravnoj tužbi i zato što se ovaj predmet odnosi na ustavnopravne odnose između Unije i njezinih država članica u ključnom i osjetljivom području, to jest javnom i demokratskom životu, potrebno odlučiti o njemu u kratkim rokovima u skladu s člankom 133. stavkom 1. Poslovnika.

19 Taj zaključak nije doveden u pitanje argumentom Mađarske o složenosti prigovora koje je Komisija istaknula. Naime, iako je točno, kao što to Mađarska ističe, da složenost ili osjetljivost pitanja koja se pojavljuju u određenom predmetu mogu dovesti do zaključka da se uzimajući u obzir pravni i činjenični kontekst koji obilježava taj predmet ona teško mogu rješavati u ubrzanom postupku (presuda od 18. svibnja 2021., Asociația „Forumul Judecătorilor din România” i dr., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 i C-397/19, EU:C:2021:393, t. 105.), ta okolnost ne isključuje kao takva korištenje takvim postupkom čija detaljna provedbena pravila omogućuju da se u obzir uzmu sva obilježja svojstvena svakom predmetu (rješenje predsjednika Suda od 7. travnja 2016., Vijeće/Front Polisario, C-104/16 P, EU:C:2016:232, t. 17.) i to u predmetima u kojima je korištenje navedenim postupkom nužno, niti provođenje potrebnog ispitivanja složenih prigovora.

20 Razvidno je stoga da narav ovog predmeta zahtijeva da se o njemu odluči u kratkim rokovima. O njemu valja posljedično odlučiti u ubrzanom postupku predviđenom u članku 133. Poslovnika.

Slijedom navedenog, predsjednik Suda rješava:

1. **O predmetu C-829/24 odlučivat će se u ubrzanom postupku, predviđenom u članku 133. Poslovnika Suda.**

2. **O troškovima će se odlučiti naknadno.**

Potpisi